

## 21. møde

Fredag den 6. november 1981 kl. 10.00

### Dagsorden:

#### 1) 2. (sidste) behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om folketingets ombudsmands beretning for året 1980.

(Beslutningsforslag nr. B 14).

#### 2) Forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender:

Forespørgsel [om den kultursociologiske rapport »Kulturens Børn«] af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.

(Forespørgsel nr. F 4).

#### 3) Første behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af lov om ny- og ombygning af Det kgl. Teaters Gamle Scene. (Stop for byggearbejder på Det kgl. Teater) [af Poulsgaard (FP) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 11).

### Meddelelser fra formanden:

#### Formanden:

Medlemmer af folketinget Bjørn Poulsen (SF), Birthe Nielsen (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ophævelse af 60 pct.-satsen for efterlønsmodtagere).*

(Lovforslag nr. L 97).

Medlemmer af folketinget Rahbæk Møller (SF), Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Birthe Nielsen (SF), Bjørn Poulsen (SF) og Ebba Strange (SF) har

meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om initiativer til reduktion af arbejdsløsheden.*

(Beslutningsforslag nr. B 17).

Medlem af folketinget Poulsgaard (FP) har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende:

*Forespørgsel.*

»Vil regeringen give en samlet og tværgående redegørelse for, hvordan den ser på Tvindimperiets dispositioner i forhold til børn og unge samt udnyttelse af skatteydermidler, og oplyse, hvad regeringen agter at foretage vedrørende spørgsmålet?«

(Forespørgsel nr. F 8).

### Skriftlig fremsættelse af forslag:

#### Bjørn Poulsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ophævelse af 60 pct.-satsen for efterlønsmodtagere).*

(Lovforslag nr. L 97).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

#### Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om initiativer til reduktion af arbejdsløsheden.*

(Beslutningsforslag nr. B 17).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforlaget tekst og de bemærkninger, som ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

#### 1) 2. (sidste) behandling af:

*Forslag til folketingsbeslutning om folketingets ombudsmands beretning for året 1980.*

(Beslutningsforslag nr. B 14. Fremsat 30/10 81 i betænkning fra retsudvalget. Første behandling 4/11 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

### *Forhandling*

#### **Knud Lind (FP):**

Ombudsmanden har igen afgivet et digert værk på 824 sider, også kaldet »klagernes blå bog«. Ombudsmandens beretning angiver, at der har været 1.451 registrerede sager, hvoraf kun 608 blev fundet værdige til en egentlig behandling.

Ved førstebehandlingen af denne »sukkenes bog« udviste folketingets medlemmer en helt utrolig ligegyldighed over for beretningen og især over for de mange menneskeskæbner, som via klageadgangen troede på, at de ville nå retfærdighedens sikre havn, men som i stedet for strandede i denne bog, hvor deres klager blev forvandlet til juridisk grædekonesnak i form af henstillinger og kritik.

Ud af de 1.451 registrerede sager håndplukkede ombudsmanden 608 sager. Af disse blev 428 pure afvist. Kun i 117 tilfælde gav demokratiets vagthund hals i form af henstillinger og kritik. I 63 tilfælde blev det kun til små bjæf.

Ved førstebehandlingen glimrede de forskellige partiers ordførere ved deres fravær. Hvor var de henne, de store og små, der ellers fremstiller sig som demokratiets og den lille mands sande forkæmpere, hr. Wilhjelm, hr. Bernhard Baunsgaard, hr. Arne Melchior, hr. Hagen Hagensen, hr. Bjørn Elmquist? Weg, weg, alles weg!

Hvad er nu årsagen til denne ringe interesse? Kan det være, fordi man i de forskellige partier stiller sig tilfreds med ombudsmandens vattede afgørelser i sociale og skattemæssige sager m.v., eller mener man, at ombudsmandens henstillinger er efterkommet i ministerier, politi m.v.? Eller har man slet ikke læst beretningen? Ja, jeg spørger blot.

Da jeg går ud fra, at samtlige ministre har læst beretningen, vil jeg gerne spørge om følgende:

I klagesag nr. 14 vil jeg spørge indenrigsministeren, hvor langt han er nået i sine dybtgående, principielle overvejelser for at klargøre retstilstanden ved en generel lovbestemmelse, som det er omtalt i sagen.

Jeg vil også spørge justitsministeren, hvor langt han er kommet i sine overvejelser vedrørende en lovændring som omtalt i klagesag nr. 16.

Jeg vil også spørge socialministeren, hvor langt hun er nået efter den henstilling, ombudsmanden har givet i klagesag nr. 31.

Jeg vil også spørge undervisningsministeren, hvilken lovmæssig afklaring der er kommet som følge af klagesag nr. 38.

Da jeg går ud fra, at samtlige ministre har læst bogen fra ende til anden, beder jeg om at få et ganske konkret svar heroppefra. I modsat fald må jeg bede om fornyet udvalgsbehandling.

#### **Formanden:**

Jeg går ud fra, at de spørgsmål, hr. Knud Lind stiller, har været stillet i udvalget, for det kan jo ikke være meningen, at man ved anden behandling stiller spørgsmål fra talerstolen. Det bryder jo fuldkommen rammerne for en andenbehandling. Da det er anden (sidste) behandling, kan der jo ikke så godt blive tale om en ny udvalgsbehandling.

#### **Wilhjelm (VS):**

Jeg skal kun sige, at VS ikke automatisk stemmer for ombudsmandens beretninger. Vi har én gang stemt imod en ombudsmandsberetning. Vi gjorde det, fordi vi på et ganske konkret område fandt, at ombudsmanden ikke havde optrådt, som han burde, og vi havde konkret kritik at fremføre af den måde, det var blevet forvaltet på.

Når man ikke har det, er det ikke nok, som fremskridtspartiet skriver i bemærkningerne – hvad jeg i øvrigt kan være enig i – at »så længe ombudsmandens skarpeste våben er kritik og henstilling, vil ombudsmandsinstitutionen kun blive« – og så skal jeg undlade fremskridtspartiets ordvalg, men så vil institutionen selvfølgelig blive temmelig tam. Men man kan jo ikke bebrejde ombudsmanden, at hans skarpeste våben er kritik og henstilling; det er et lovgivningsanliggende. Så længe det er det, der er anklagepunktet, er det i hvert fald ikke et argument for at stemme imod, at ombudsmanden har forvaltet sine beføjelser på den måde, han har gjort. Der må man have konkrete kritikpunkter. Det plejer VS at kigge efter, og det har som sagt én gang fået os til at stemme imod

[Wihjelm]

en ombudsmandsberetning. Det har vi ikke fundet denne gang.

**Knud Lind (FP):**

Det var jo ikke ligefrem, fordi ministrene sloges for at komme på talerstolen. Det havde jeg såmænd heller ikke regnet med. Ingen af dem har formentlig læst beretningen. Jeg vil dog give et enkelt eksempel på, hvor uheldigt denne institution virker, hvor den nærmest virker modsat hensigten.

I klagesag nr. 10, skrivelse af 17. februar 1980, har en varetægtsarrestant klaget til ombudsmanden over, at han ikke fra Kolding arrest kunne få udleveret følgende personlige effekter: 2 sakse, en negleklipper, 2 håndvægte à 5 kg og 2 fingerfjedre med træhåndtag. Der er en hel del skriverier frem og tilbage, hvilket vil kunne ses på de efterfølgende sider, og man spørger også vestre fængsel, hvorfra varetægtsarrestanten var overført til Kolding arrest, og vestre fængsel svarer:

»For så vidt angår de 2 håndvægte er det ikke i overensstemmelse med Københavns fængsels regler, at de har været udleveret, da indsatte kun kan få udleveret håndvægte, der er mindst 10 kg tunge.«

Årsagen til, at disse håndvægte skal veje 10 kg, angives at være, at man har lidt mere besvær med at kaste en 10 kg-håndvægt end en 5 kg-håndvægt.

Senere får denne klager resultatet på den måde, at direktoratet for kriminalforsorgen sender ombudsmanden en skrivelse af 3. april 1981, hvori man oplyser, at det nu er præciseret, »at adgangen til udlevering af ting til fritidsbrug ikke omfatter kondiredskaber, hobbyværktøj og lignende«. Det vil sige, at ikke bare 5 kg-håndvægtene, men også 10 kg-håndvægtene røg ved samme lejlighed. Og ombudsmanden slutter med den for ombudsmanden næsten berømmelige sætning:

»Jeg anerkendte modtagelsen af direktorats skrivelser og foretog herefter ikke videre i sagen.«

Med den iver, der har været hos ministrene i dag for at besvare disse klagernes »sukkenes bog«, kan vi med sindsro sige, at ombudsmandens beretning for året 1980 sov stille hen.

**Formanden:**

Jeg må igen gøre opmærksom på, at hr. Knud Lind enten ikke kan have læst det betækningsbidrag, han har afgivet til dette forslag på blad nr. 114, eller har glemt det. Det fremgår ikke, at der er stillet nogen spørgsmål til ministrene i udvalget, som ikke er blevet besvaret, som ministrene ikke har været villige til at besvare. Hvis det havde været tilfældet, var fremgangsmåden her helt korrekt. Da det åbenbart ikke har været tilfældet, så er fremgangsmåden i enhver henseende i strid med forretningsordenens principper og regler, og det vil jeg gerne gøre opmærksom på, inden vi går videre.

Er der andre, der ønsker ordet? Det er ikke tilfældet, og der er ikke stillet forslag om ny udvalgsbehandling, og det vil sige... hr. Knud Lind har ordet for en kort bemærkning denne gang.

(Kort bemærkning).

**Knud Lind (FP):**

Hvis formanden havde gået lidt mindre op i sine egne tanker og hørt efter, hvad taleren sagde, ville han have hørt, at jeg udtrykte ønske om fornyet udvalgsbehandling.

**Formanden:**

Hr. Knud Lind er vel nok den her i tinget, der kender mindst til tingets forretningsorden. Det skal jeg i øvrigt ikke blande mig i, for det skal jeg ikke gøre herfra, det skal jeg gøre fra talerstolen, hvis det skal drøftes.

Der blev ikke stillet forslag, og det ville medlemmerne have bemærket, hvis de hørte på og hørte, hvad hr. Knud Lind sagde. Nu er der stillet forslag, og så skal jeg i henhold til § 9, stk. 2, spørge, om nogen ønsker at udtale sig for eller imod hr. Knuds Linds forslag.

**Jimmy Stahr (S):**

Jeg hverken kan eller vil selvfølgelig nægte noget som helst med hensyn til ekstra udvalgsbehandling, men skal bare tydeligt præcisere, at alle de sager, der er i ombudsmandens beretning, har været gennemgået i retsudvalget, og yderligere har der været udvalgsbehandling, da selve beretningen blev fremlagt. Så – nej, jeg stopper her.

**Formanden:**

[Formanden]

Da der som sagt nu af hr. Knud Lind er stillet et forslag og andre åbenbart ikke ønsker at udtale sig, går vi til afstemning om det af hr. Knud Lind stillede forslag om ny udvalgsbehandling.

Jeg gør igen opmærksom på, at medlemmerne kan sikre sig i betænkningen på blad 114, at ingen af de af hr. Knud Lind rejste spørgsmål åbenbart har været rejst i udvalget, at ingen af dem har der været afvist besvarelse af. Det fremgår af fremskridtspartiets bidrag til betænkningen på blad 114.

### Afstemning

Det af Knud Lind stillede forslag om, at sagens behandling standses, og at forslaget til folketingsbeslutning henvises til fornyet udvalgsbehandling

forkastedes, idet 10 stemte for, 127 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 125 stemmer mod 15.

### Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til folketingets ombudsmand.

Inden vi går til næste sag på dagsordenen, skal jeg meddele, som det allerede tidligere er bekendtgjort, at eventuelle afstemninger vil blive udsat, og at de vil finde sted på tirsdag.

Den næste sag på dagsordenen var:

### 2) Forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender:

*Forespørgsel af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.:*

»Hvad agter kulturministeren at gøre for at følge den kultursociologiske rapport »Kulturens Børn« op, og hvorledes vil ministeren imødegå de sociale skævheder i børnenes kultur- og fritidstilbud, som rapporten peger på?«

(Forespørgsel nr. F 4. Anmeldt 21/10 81. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/10 81).

### Begrundelse

**Ingerlise Koefoed (SF):**

Baggrunden for, at vi fra SF retter denne forespørgsel til kulturministeren, er, at det nu er et år siden, kulturministeriets arbejdsgruppe om børn og kultur udsendte den meget omfattende rapport »Kulturens Børn«, der er udarbejdet af de to kultursociologer Jette Forchhammer og Jan Helmer Pedersen.

Rapporten viser mange ting om de 9-12 åriges kultur- og fritidsvaner, men det, der måske er mest interessant, er, at den klart dokumenterer, at forskelligt køn, forskellige lokale miljøer, ikke mindst forskellig social baggrund, betyder, at fritids- og kulturmønstret for de 330.000 børn mellem 9 og 12 år er helt skævt.

Rapporten viser også, som i øvrigt mange andre rapporter, at det er de svageste, der er dårligst tilgodeset. Det er de børn, der på mange andre måder er underprivilegerede med hensyn til f.eks. samvær med voksne, boligforhold, legeforskeligheder, institutioner, der også har de dårligste kultur- og fritidstilbud. De børn, hvis forældre er dårligt stillede i dette samfund, er også selv dårligt stillede på alle områder, altså også med hensyn til de ting, vi skal tale om i dag.

Det er vores ønske med forespørgslen at få klarhed over, hvordan rapporten er blevet modtaget i kulturministeriet og af kulturministeren. Jeg kan godt huske kulturministerens glæde ved rapporten, da den blev udsendt og fejret med en reception. Men jeg er interesseret i at få at vide, om den ud over glæde har vakt nogle tanker og ideer om opfølgning.

Det, vi spørger om, er, hvilke planer ministeren har for at give ikke mindst de underprivilegerede børn bedre tilbud, hvilke lovgivningsinitiativer og andre initiativer der er på vej, og hvornår man kan forvente at der sker nogle forbedringer, der kan give de børn, der har mest brug for det, en lidt bedre og rigere hverdag, end mange af dem har i dag.

### Besvarelse

**Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):**

Således som det lige er motiveret af fru Ingerlise Koefoed, er udgangspunktet for denne forespørgsel rapporten, som arbejdsgruppen om børn og kultur afgav i august 1980.